

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯ

ರಿತ್ರಿವೆಂಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರ ಆಗ್ರಹ

ಲೇಖಕರು :

ತರ್ಕವಿದ್ವಾನ್, ಜ್ಯೋತಿಷವಿದ್ವಾನ್, ನೇದಾಂತ
ಶಿರೋಮಣಿ, ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್, ಪಂಡಿತ
ಭೂಷಣಂ, ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ, ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದ
ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್.

ಸಿ. ಸಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ
ಜ್ಯೋತಿಷಪ್ರಧಾನಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಪಾಠಶಾಲಾ
ಮದ್ರಾಸ್-600004.

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಮೇನೇಜರ್, ಬೃಂದಾವನಂ ಆಫೀಸ್, ಮಂತ್ರಾಲಯ,
ಕರ್ನಾಟ ಜಿಲ್ಲಾ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ.

1973

ಸ ಮ ಪ ಳ ಳೆ

ಈ ಚಿಕ್ಕ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುವೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ವಿಷಯಗಳು ವಾಚಕರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ದೋಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸ ಬೇಕು. ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ ಅದು ತಪ್ಪೆಂದು ಸ್ಥಿರವಾದರೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉತ್ತರಾದಿಮಠದ ಶ್ರೀಸತ್ಯಧ್ಯಾನತೀರ್ಥರ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವರ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಈಗ ಆ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಹುಣಶಿಗಿ ರಾಮಾಚಾರ್ಯರೂ ನನ್ನಿಂದ ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದವರು.

ಶ್ರೀಗಂಲ ಸುಶೀಲೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದ ಸಂಬಂಧವು ನನಗೆ ಅರಂಭವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಗಂಲ ಸುವ್ರತೀಂದ್ರತೀರ್ಥರ ವಿದ್ಯಾಶಿಷ್ಯನಾದೆನು. ಶ್ರೀಗಂಲ ಸುಯಮೀಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಅಸದೃಶವಾದುದು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದೆನು. ಶ್ರೀಗಂಲ ಸುಜಯೀಂದ್ರತೀರ್ಥರ ವಿದ್ಯಾಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಈಗ ನನಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾಯಿತು. ನನ್ನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕುಚೋದ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಈ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೌರವಾಡರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ನನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬರೆದಿರುವ ಈ ಚಿಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಅವರ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತ.

ಶ್ರೀಗಂಧಸುಜಯೋದ್ರತೀರ್ಥರ

ಅನುಗ್ರಹವಚನ

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿಹಬ್ಬ ನವರಾತ್ರಾ ರಂಭ ಬಲಿಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದು ತಪ್ಪೆಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯು ಬರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬ ಪಂಡಿತರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಅಪಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಈ ಸಂದರ್ಭವು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

‘ಏಕಾದಶೀದಿನದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು’ ‘ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು’ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಆಧಾರವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಹೇಳಬಲ್ಲರೇ? ಅದೇ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪೆಂದು ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವು ಯಾರಿಗಿದೆ?

ತಸ್ಮಾಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ತೇ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ ಎಂದು ಗೀತಾಚಾರ್ಯನು ಉಪದೇಶಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನುಷ್ಠಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಿಷೇಧಿಸಿದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ನಮಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇ ಹೊರತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವು ನಮಗಿಲ್ಲ. ನವರಾತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಿರಾಧಾರವಾದ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮ ಸಂಶಯವು ಬಂದೀತೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಿಂದ ಅಜ್ಞಾಪ್ತರಾದ ಪಿ. ಪಿ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಈ ಚಿಕ್ಕಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಮಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವರು. ಈ ಪುಸ್ತಕವು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆ ದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅದನ್ನು ಓದಿ ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವೆವು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಏಮ್ಮ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲಿ. ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೂ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆಗಳು

ಶ್ರೀಸುಜಯೋದ್ರತೀರ್ಥರು.

10-2-73

ವೊಕ್ಕಾಂ, ಮಂತ್ರಾಲಯ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪುಟ

1. ರಿತ್ತಿ ವೆಂಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರ ಪರಿಚಯ	1
2. ಅವರ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು	3
3. ಅವರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾನ್ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ರಹಸ್ಯ	4
4. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷವು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ವ್ಯಾಹತ ಭಾಷಣ	6
5. ವ್ಯಾಹತಿ ವಾರಿಧಿ ಎಂಬ ಬಿರುದು	7
6. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ	8
7. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಗಳು	10
8. ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿ ಮತ್ತು ಖಂಡತಿಥಿ	11
9. ನಿರ್ಣಯಾರ್ಹವಾದ ತಿಥಿಗಳು	12
10. ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ	13
11. ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ	13
12. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು	14
13. ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ	15
14. ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವನ್ನೇ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ	16
15. ಪ್ರಮಾಣಾಂತರದಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ	17
16. ಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಾಂತರವಿರೋಧಪರಿಹಾರ	18
17. ವೇಧ ಸ್ವರೂಪ	20

18. ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ	21
19. ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು	23-24
20. ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನಗಳು	26
21. ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನಗಳು	27
22. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನಗಳ ಕ್ರಮ	30
23. ಅಪಸ್ತಂಬ ವಚನ	30
24. ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ	30
25. 'ಪ್ರತಿಪಚ್ಛುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಶು' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ	31
26. ಬಲಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಗಳು	32
27. ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಶೇಷವಚನಗಳು	32
28. ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸ ಬಹುದೇ ?	33
29. ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಸಾರ	34
30. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾನ	35
31. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ	38
32. ದೀಪಾವಳಿಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು	(ರಿತ್ತಿಯವರು) 39
33.	(ಧರ್ಮಸಿಂಧು) 40
34.	(ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು) 40
35. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗಕಾಲ	41
36. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗಸಂಕಲ್ಪಕಾಲ	41

37. ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಮತ್ತು ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ 43
38. ಬರಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಲ್ಲ 44
39. ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ 44
40. ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಯಾವುದು? 46
41. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಂದರೇನು? 46
42. ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಿರ್ಣಯ ಹೇಗೆ? 47
43. ರಿತ್ತಿಯವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರುವರು 47
44. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಪರಿಚಯ 48
45. ಆಚಾರವು ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ 51
46. ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸ್ಥಾನ
(ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿ) 53
47. || (ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರು) 56
48. ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಂತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಲ್ಲರೂ
ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವರು 58
49. ರಿತ್ತಿಮಠದ ಪರ್ಯಾಯಸ್ಥರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುರುಭಕ್ತಿ 60

ಶ್ರೀ:

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮದಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಗವತ್ಪಾದಾಚಾರ್ಯಭ್ಯೋ ನಮಃ
ಶ್ರೀಭಾವಿಸಮಾರತ್ರೀವಾದಿರಾಜಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ
ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯ

ರಿತ್ತಿನೆಂಕಣ್ಣಾ ಜಾರ್ಯರ ಆಗ್ರಹ

ಇವರು ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ವರು. ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅವರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೆ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದೆನು. 'ನಾನು ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಿಲ್ಲ. ಜೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಪಂಚಾಂಗವನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಓದದೆ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಇವರಲ್ಲವೇ ಧೀರರು ?

ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಂದೊಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. 1972 ನೇ ಇಸವಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನನ್ನನ್ನು ಕರೆತರಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ನಚ್ಚರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಗಳವರು ನನಗೆ ತಂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಂತೆ ನಾನೂ ಹೋದೆನು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋದಂತೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಇದಲ್ಲವೇ ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರತಂತ್ರ.

ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರೀಗಲವರು ಅವರಿಗೆ ತಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು. ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವರೂ ಬಂದರು. ಜೂನ್ 5 ಮತ್ತು 6 ನೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರೀಗಲವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮಠದ ಆಸ್ಥಾನ ಪಂಡಿತರುಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರವು ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವರು ಪರಾಜಿತರಾದರು. ಅವರಿಗೂ ನನಗೂ ಆದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರದ ಸಾರವನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥರು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಬರೆದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹಸ್ತಾಂಕನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆವು. ಆ ಪತ್ರವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರದ ಸಾರವು 1972 ನೇ ಇಸವಿ ಆಗಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳ ಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಓದಿದರೆ ವಾಚಕರಿಗೆ ಇವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಆಳವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಇವರಲ್ಲವೇ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಜಯಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದ ವೀರಾಗ್ರಣಿಗಳು.

ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಾಜಿತರಾದವರು ತ್ರೀಗಲವರ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದರು. 'ನಾನು ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವನಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ. ನನ್ನ ಸಂಶಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ತ್ರೀಗಲವರಿಂದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆವು. ಇದಲ್ಲವೇ ತನ್ನ ಒರಾಜಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯ.

1972 ನೇ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಒಂದು ಕರಪತ್ರವನ್ನೂ ಈಗ ಕೆಲದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ 'ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಚಿಕ್ಕಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೇಳಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಪುನಃ ಬರೆದಿರುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ ನಿರುತ್ತರರಾದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿರುವರು. ಇದಲ್ಲವೇ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸುವ ಸಾಹಸ.

ಇವರ ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ನಿರುತ್ತರರಾದ ವಿಷಯವೇ ಹೊರತು ಹೊಸವಿಷಯವು ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ಲೇಖನಕ್ಕೂ ನಾನೂ ಬೃಂದಾವನ ಆಫೀಸಿನ ಮೇನೇಜರರೂ ಮಠದ ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವೆವು. ಆದರೂ ಅವರು ತನ್ನ ವಿತಂಡಾವಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜುಗುಪ್ಸಿತವಾದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅಗೌರವಾರ್ಹವಾದುದು. ಆದರೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಭ್ರಾಮಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಈಗ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ನೀಡುವೆನು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ವಟ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಲೇಖನದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಹತಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವೆನು.

ಕನ್ನಡಪ್ರಭ (5-10-1972)—(1) “ನವರಾತ್ರಿ ಪಾಡ್ಯದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ನಡೆಸುವ ಪೂಜೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಪಾಡ್ಯದ ತಿಥಿಯು ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವದಿನವೇ ಸಾಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆಚರಿಸ ಬೇಕು.”

ಕನ್ನಡಪ್ರಭ (5-10-1972)—(2) “ಅಮಾಯುಕ್ತ ವಾದ ಪಾಡ್ಯದ ದಿನ ನವರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯುಕ್ತ ದುರ್ಗಾಪೂಜೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಾರದು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪಾಡ್ಯವಿದ್ದು ಬಿದಿಗೆ ಸಹಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದಿನ ಪೂಜೆಯು ಗುಣಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.”

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 14) (3) “ಮರು ದಿನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪಾಡ್ಯವು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ.”

(1) “ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಪಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅಮಾ

ವಾಸ್ಕಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಇದು ಅವರ ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

(2) “ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಕಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅಮಾವಾಸ್ಕಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.” ಇದು ಎರಡನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಒಂದೇ ಲೇಖನದಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬ ಅಂಶವೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

(3) “ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಳವಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಕಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಳವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು. ಅಮಾವಾಸ್ಕಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು” ಇದು ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೂ ವಿರುದ್ಧ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಮಾನ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆದರೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ತೀರ್ಮಾನಗಳು ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊರಡಲಿವೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯು ವಿಮರ್ಶಕರಿಗೆ ಏರ್ಪಡದಿರಲಾರದು ಎಂಬ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವ ತಿಥಿಯೇ ಆಗಲಿ. ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಪಳವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಆ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಇದೆಯೇ? ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಉದಾಹರಣ ಯಾವುದು? ಆ ಉದಾಹರಣವನ್ನು ಇವರು ಕೊಡ ಬಲ್ಲರೇ? ಯಾವುದಾದರೊಂದು ತಿಥಿಯು ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾಗ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೇ? ಮುಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಎಂಬ ಸಂಕಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಮುಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿರುವ ತಿಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೂ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಅವಶ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಬರೆಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋ ದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಒಂದು ಪಳವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅಮಾ ವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀ ಕಾರರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಇವರಿಗೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಪಾಠವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೂರನೆಯ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಅವರು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾನ್ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿವರಣದಿಂದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಇದ್ದಾಗಲೇ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರಾಗಲೀ ಇತರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾಗಲೀ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಲು ಹೊರಟಿರುವರೇ ಹೊರತು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಳವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ರಿತ್ತಿಯವರ ತೀರ್ಮಾನದಷ್ಟು ಮೋಸವಾದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಹುಚ್ಚನೂ ಮಾಡಲಾರನೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಮಾನವೆಂದು ಬರೆದಿರುವ ಇವರಲ್ಲವೇ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾಂಸರು?

(4) ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 10)—

“ನವರಾತ್ರಿ ಅರಂಭವನ್ನು ಬಿದಿಗೆ ಯುಕ್ತ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದು ಶತ ಯಜ್ಞಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬಿದಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡದೆ ಅಮಾ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ದೇವೀಪುರಾಣವಚನವು ಮಹತ್ತರವಾದ (ಪುತ್ರ ನಾಶ ಸಂಪತ್ತಿನ ನಾಶ ಮುಂತಾದ) ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.”

“ಬಿದಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾ ವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಾರದು.” ಇದು ಅವರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು “ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕೈಂತ ಪಾಡ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಕೂಡದು.” ಎಂಬ ಮೊದಲನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು “ಪಾಡ್ಯವು ಎರಡುಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಹಿಂದಿನ ಮೂರನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ‘ಅಮಾ ವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಹೇಳಿರು ವರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ‘ಮಹತ್ತರವಾದ ದೋಷವಿದೆ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ವಾಗಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಇದರಂತೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ವಾಚಕರು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಲೇಖನ ಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಓದಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀರಿತ್ರಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಒಂದು ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾನೂ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಪರಾಜಿತನಾದವನಿಗೆ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀಗಳವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಆಚಾರ್ಯರು ಇಂತಹ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಪುನಃ ಬರೆಯುತ್ತಾ 'ವ್ಯಾಹತಿವಾರಿಧಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ತಾವೇ ಪಡೆದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು.

ಅವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತವಾದ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಅಜ್ಞಾನ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಆ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಭಾರವನ್ನು ನನಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು.

(1) ಈಗ ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸ ಬೇಕಾದ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದೇ? ಕೂಡದೇ? ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ರಿತ್ತಿಯವರೇ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಮೇಲ್ಕಂಡ 1. 2. 3 ಮೂರು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ರಿತ್ತಿಯವರೇ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ 'ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬಹುದೆಂದೂ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವುದು ನನಗೆ ವರಪ್ರಸಾದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಸವೂ ಅವರು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ವ್ಯಾಹತಿವಾರಿಧಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಯಾವ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು? ಇದು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಈಗ ವಿಮರ್ಶಿಸುವೆವು. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವು ಇರುವುದು ರೋಚಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಭಸ್ಮಧಾರಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಧರ್ಮವೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿ, ಸ್ಮೃತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ, ಕೃಷ್ಣಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ಸಮತವಾಗುವಂತೆ ಒಬ್ಬನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಹುಚ್ಚುತನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ. ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಧರ್ಮಸಿಂಧುವಿನಂತೆ ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೂ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಂತೆ ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧತ್ಯಾಗವನ್ನೂ ಶ್ರೀರಿತಿಯವರು ಮಾಡಿ ಎರಡುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೇ?

ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ವರೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದುಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇತರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತಾವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಇತರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ವಿಷಯಗಳು ತಾವು ಪ್ರಧಾನಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರಬಾರದು, ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವರು. ಸ್ಮಾರ್ತರು ಧರ್ಮಸಿಂಧು ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಉತ್ತರಾದಿಮತದವರು ಸ್ಮೃತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ

ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದವರೂ ಸಹ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ವಿದ್ಯಾಶಿಷ್ಯರೂ ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕಾಲದ ಮಠದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಮಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಈಗ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ಣಯದ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀರಿತಿಯವರು ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವಿಚಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವಾಗ (1) ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಮಾಣ (2) ಅಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಮಾಣ (3) ಅವುಗಳಿಗೆ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಪ್ರಮಾಣ (4) ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವು ಬಂದಾಗ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಹಸ್ತಾಂತನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಈಗ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪರಮಪವಿತ್ರಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪರಮಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ 'ವ್ಯಾಧತಿ ವಾರಿಧಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಪರಮಪವಿತ್ರವೆಂದು ಅವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಧರ್ಮಸಿಂಧು' ಮುಂತಾದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪರಮಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರೇ? ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಮನ್ನಣೆ

ಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ಇವರ ಸ್ಥಾನವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನದು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವಾಚಕರೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಿ.

ಇವರು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ದಡ್ಡ ತನದಿಂದ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಸಮರ್ಥನಾದವನು ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡುವನು. ಇವರಿಗೆ ಆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಷ್ಠಪಡಿಸುವೆನು. ಇವರಿಗೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಿಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವರೇ? ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅಪವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜನರಿಗೆ ಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವರು. 1972 ನೇ ವರ್ಷದ ಆಗಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳ ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ 70 ನೇ ಪುಟದಿಂದ 76 ನೇ ಪುಟದ ವರೆಗೆ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಓದಿದರೆ ನನ್ನ ಲೇಖನದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣದೋಷಗಳು ವಾಚಕರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವಷ್ಟು ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಇದು ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ಎಲ್ಲಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ ವಾಚಕರಿಗಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ತಾವು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಅವರ ಭಾವವನ್ನು ವಾಚಕರ ಮುಂದಿಡುವೆನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಚಕರೇ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಿ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದಗಳು

(1) ತತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯತಸ್ತಿಥಿಸ್ತಿವಿಧಾ, ಖರ್ವಾ, ದರ್ಪಾ, ಹಿಂಸ್ರಾ ಚೇತಿ. ಖರ್ವಾ ಸಮತಿಥಿ, ದರ್ಪಾ ವೃದ್ಧಿಯುಕ್ತಾ, ಹಿಂಸ್ರಾ ಕ್ಷಯಯುಕ್ತಾ.

ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳೂ ಖರ್ವ ದರ್ಪ ಹಿಂಸ್ರ ಎಂದು ಮೂರುವಿಧವಾಗಿವೆ. ತಿಥಿಯು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಇದ್ದಷ್ಟೇ ನಾಳೆಯೂ ಇದ್ದರೆ ಖರ್ವತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ನಾಳೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ದರ್ಪತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ನಾಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹಿಂಸ್ರ ತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ—ಪಾಡ್ಯ 6 ಗಳಿಗೆ, ಬಿದಿಗೆ 6 ಗಳಿಗೆ, ಎಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡಾಗ ಖರ್ವತಿಥಿಯೆಂದೂ, ಪಾಡ್ಯ 6 ಗಳಿಗೆ ಬಿದಿಗೆ 7 ಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಇದ್ದಾಗ ದರ್ಪತಿಥಿ ಎಂದೂ ಪಾಡ್ಯ 6 ಗಳಿಗೆ ಬಿದಿಗೆ 5 ಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಇದ್ದಾಗ ಹಿಂಸ್ರತಿಥಿ ಎಂದೂ ಹೇಳ ಬೇಕು.

(2) ತ್ರಿವಿಧಾಸಿ ತಿಥಿದ್ವಿವಿಧಾ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಖಂಡಾ ಚೇತಿ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೂರುವಿಧವಾದ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತಿಥಿಯೂ ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿ ಎಂದೂ ಖಂಡತಿಥಿ ಎಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ.

ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿ ಮತ್ತು ಖಂಡತಿಥಿ

(3) ತತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಸ್ಯಾಂದೇ ದರ್ಶಿತಾ,

‘ಪ್ರತಿಪತ್ಯಭೃತಯಃ ಸರ್ವಾ ಉದಯಾದುದಯಾದ್ರವೇಃ |

ಸಂಪೂರ್ಣಾ ಇತಿ ನಿಖ್ಯಾತಾಃ, ಇತಿ.

ಯಾ ನೈವಂವಿಧಾ ಸಾ ಖಂಡಾ.

“ಈ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ನಾಳಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವ ತಿಥಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಸ್ಯಾಂದಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ತಿಥಿಯು ಖಂಡತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ—ಪಾಡ್ಯ 59 ಗಳಿಗೆ, ಬಿದಿಗೆ 60 ಗಳಿಗೆ, ತದಿಗೆ 60 ಗಳಿಗೆ, ಚಾತಿ 59 ಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಉದಾಹರಣದಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆತಿಥಿಯು ಬಿದಿಗೆದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ತದಿಗೆದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಬಿದಿಗೆಗೆ ತಾನು ಸೂರ್ಯೋದಯದ್ದೆಂದು ದಿನ ಮತ್ತು ಪಾಡ್ಯದಿನ ಎಂಬ ಎರಡುದಿನಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಏರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಬಿದಿಗೆಯು ಖಂಡತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ. ತದಿಗೆ ತಿಥಿಯು ತದಿಗೆ ದಿನದಲ್ಲಿ

ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತದಿಗೆತಿಥಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ಣಯಾರ್ಹವಾದ ತಿಥಿಗಳು

(4) ತತ್ರ ವಿಧಿನಿಷೇಧಯೋಃ ಸಂಪೂರ್ಣಾಯಾಂ ತಥಾ ಸಂದೇಹಾಭಾವಾತ್ ಖಂಡತಿಥೌ ವಿಧಿನಿಷೇಧಃ ಕ್ರಿಯತೇ.

“ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿಯು ಇಂದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ನಾಳೆ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವರೆಗೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ದ್ವಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಬಿಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಿನವು ಇಂದೇ? ಅಥವಾ ನಾಳೆಯೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಯಾರಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಖಂಡತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ತಿಥಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಎರಡನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಆ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಬಿಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಿಥಿಯು ಭಾಗವು ಹಿಂದಿನದೇ? ಅಥವಾ ಮುಂದಿನದೇ? ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಖಂಡತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಖಂಡತಿಥಿಯ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿವೆ.”

ರಿತ್ತಿಯವರು ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ “ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪಾಡ್ಯ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಪೂರ್ವದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ಪಾಡ್ಯವು ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದಾಗ ಅನಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದರೆ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ರಿತ್ತಿಯವರು ತಿಳಿಸಿರುವರು.

ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಪಾಡ್ಯವು ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಗಿದರೆ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣತಿಥಿಯಂತೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಪಾಡ್ಯ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಂದು ಮಾಡಬೇಕು? ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಯಾರಿಗೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯವೂ ಈ ವಿಧವಾದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿಲ್ಲ. ಎಂದು ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಮಾತಿನಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವೇ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಿತ್ತಿಯವರು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲವೇ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಛಾವವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು? ಇರಲಿ. ಮುಂದುವರಿಯೋಣ.

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ

(5) ತತ್ರ ಪತಿಪದಾದಿಪೂರ್ಣಮಾಂತಾಃ ಖಂಡತಿಥಯೋ ನಿರ್ಣೀಯಂತೇ.

“ಸಂಪೂರ್ಣ ಖಂಡ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಖರ್ವ ದರ್ಪ ಹಿಂಸ್ರ ಎಂಬ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ವರೆಗಿನ ಖಂಡತಿಥಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವೆವು.”

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ

(6) ತತ್ರ ಕಿಂ ದರ್ಶಾದಿಯುಕ್ತಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪದಾದೌ ಪ್ರತಿಪದಾದಿಪ್ರಯುಕ್ತೋಪನಾಸಾದಿಕಂ ಸರ್ವಮನುಷ್ಯೇಯಂ ಉತ ದ್ವಿತೀಯಾದಿಯುಕ್ತಪ್ರತಿಪದಾದಾವಿತಿ ಸಂದೇಹೇ ನಿರ್ಣಯೇತ್ಯಂತೇ.

‘ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ತಿಥಿಗಳು ಖಂಡತಿಥಿಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆ ತಿಥಿಗಳ ಹಿಂದಿನ ಭಾಗದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಿದಿಗೆ ಮುಂತಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವು ಈಗ ನನ್ನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ.’

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ತಿಥಿಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಎರ್ಪಟ್ಟಿರುವಾಗ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬರೆಯುವುದಾಗಿ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಅತಿವ್ರಷ್ಟವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು.

ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅಂದರೆ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಬಿದಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಬರೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸಂಬಂಧ ಇರುವಾಗ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟತಿಸುತ್ತಾ ವರೇಕಾರರು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವುದಾಗಿ ರಿತ್ತಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಂಥಕಾರರ ಅತಿವ್ರಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ರಿತ್ತಿ ಅಚಾರ್ಯರು ತಾನೇ ವ್ಯಾಹತಿವಾರಿಧಿ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಉರ್ಜಿತ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ ಅಂದರೆ ‘ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಮುಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವೆವು.’ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು. ಬರೇ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಎಂದು ಮಾಡಬೇಕು? ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದಿರುವ ‘ಆದಿ’ ‘ಸರ್ವಂ’ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ

ಅವರು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳೂ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ

(7) ತತ್ರಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತಪ್ರತಿಪದ್ಯೇವ ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿಕಂ ಕಾರ್ಯಂ. ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯಾತ್.

“ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಆ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಕೂಡದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.”

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿಕಂ’ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ‘ಆದಿ’ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅತಿವ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹೇಳಿರುವುದು.

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 6) —

“ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿನ ನಿರ್ಣಯವು ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ರಿತ್ತಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಸ್ಪಷ್ಟವಚನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿಕಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ವ್ರತ ಆದಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳಿವೆ. ಈ ಪದಗಳು ರಿತ್ತಿಯವರ

ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸ್ಪೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀ
ಕಾರರು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ರಿತ್ತಿಯವರು ಗಮನಿಸಿ
ದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

(8) ಯುಗ್ಮಾಗ್ನಿಯುಗಭೂತಾಸಾಂ ಪಣ್ಣಿನೋರ್ವಸುರಂಧ್ರಯೋಃ |

ರುದ್ರೇಣ ದ್ವಾದಶೀ ಯುಕ್ತಾ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾ ಚ ಪೂರ್ಣಮಾ ||

ಪ್ರತಿಪದ್ಯಪ್ಯಮಾವಾಸ್ಯಾ ತಿಥ್ಯೋರ್ಯುಗ್ಮಂ ಮಹಾಫಲಂ |

ಏತದ್ವ್ಯಕ್ತಂ ಮಹಾದೋಷಂ ಹಂತಿ ಪುಣ್ಯಂ ಪುರಾತನಂ || (ನಿಗಮ)

(ಯುಗ್ಮ = ಬಿದಿಗೆ, ಅಗ್ನಿ = ತದಿಗೆ, ಯುಗ = ಚತುರ್ಥಿ, ಭೂತ =
ಪಂಚಮಿ, ಪಟ್ = ಪಕ್ಷಿ, ಮುನಿ = ಸತ್ತಮಿ, ವಸು = ಅಷ್ಟಮಿ,
ರಂಧ್ರ = ನವಮಿ, ರುದ್ರ = ಏಕಾದಶಿ, ಪ್ರತಿಪದಿ = ಪಾಡ್ಯ)

ಬಿದಿಗೆ ಮತ್ತು ತದಿಗೆ, ಚೌತಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಮಿ, ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು
ಸತ್ತಮಿ, ಅಷ್ಟಮಿ ಮತ್ತು ನವಮಿ, ಏಕಾದಶಿ ಮತ್ತು ದ್ವಾದಶಿ,
ಚತುರ್ದಶಿ ಮತ್ತು ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿ ಹೀಗೆ
ಏಳು ತಿಥಿಗಳ ಜೋಡಿಗಳು. ಈ ಜೋಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯ
ಸಂಬಂಧವು ಅಂದರೆ ಬಿದಿಗೆಗೆ ತದಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧ, ತದಿಗೆಗೆ ಬಿದಿಗೆಯ
ಸಂಬಂಧ, ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಮರುದಿನವಾದ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯ ಸಂಬಂಧ,
ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಸಂಬಂಧ ಮುಂತಾದ ಏಳು ಸಂಬಂಧ
ಗಳು ಶುಭಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂದರೆ
ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಬಿದಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧ, ಬಿದಿಗೆಗೆ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯದ ಸಂಬಂಧ
ಮುಂತಾದ ಏಳು ಸಂಬಂಧಗಳು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮಹಾದೋಷಕರವಾಗಿವೆ.

(ಇದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು.
ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೂ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೇಲೆ
ಬರೆದಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.)

(9) ಅನೇನ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯೇನ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಪ್ರತಿಪದಃ ಪೂರ್ವ
ವಿದ್ವಾಂಸಾಃ ಪ್ರಶಸ್ತತ್ವಂ ಗಮ್ಯತೇ, 'ಪ್ರತಿಪದ್ಯಪ್ಯಮಾವಾಸ್ಯಾ'
ಇತ್ಯುಕ್ತತ್ವಾತ್.

“ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಪದ್ಯಪ್ರಮಾಣಾತ್ಮಾ’ ಅಂದರೆ ‘ಪಾಡ್ಯ’ ಮತ್ತು ‘ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ’ ಇವುಗಳ ಜೋಡಿಯು ಶುಭಕರ’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾಡ್ಯವು ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಹೊರತು ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಶುಭಕರ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.”

ಪ್ರಮಾಣಾಂತರದಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ

(10) ಇತ್ಥಮಮಾವಾಸ್ಯಾಪ್ರತಿಪದ್ವಿಷಯೇ,

ಪಂಚಮಿಾ ಸಪ್ತಮಿಾ ಚೈವ ಹರಮಿಾ ಚ ತ್ರಯೋದಶೀ |

ಪ್ರತಿಪನ್ನವಮಿಾ ಚೈವ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಸಂಮುಖಾ ತಿಥಿಃ ||

ಇತ್ಯೇವಮಾದೀನಿ ಪೈರೀನಸ್ಯಾದಿವಚನಾನಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾನಿ |

(ಸಂಮುಖಾ ನಾಮ ದರ್ಶಯುಕ್ತಾ ಪ್ರತಿಪದಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಹೇಮಾದ್ರಿ. ಅಪರಾಹ್ಣವ್ಯಾಪಿನೀ ಸಾಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪಿನೀ ವೇತ್ಯ ಪರೇ.)

“ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೈರೀನಸಿವಚನವೂ ಸಹ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ‘ಪಂಚಮಿಾ ಸಪ್ತಮಿಾ ಚೈವ’ ಎಂಬ ಪೈರೀನಸಿಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಪತ್’ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಪಾಡ್ಯವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಹೊರತು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಮಾದ್ರಿ ಎಂಬ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ‘ದರ್ಶಯುಕ್ತಾ ಪ್ರತಿಪತ್’ ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಪೈರೀನಸಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಪತ್’ ಎಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಹೇಮಾದ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಯುಕ್ತವಾದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಅಲ್ಲಿರುವ ‘ಪ್ರತಿಪತ್’ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದೂ ಅದೇ ಶುಭಕರವೆಂದೂ ಆ ವಾಕ್ಯವು ಹೇಳುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಯ

ಬೇಕು. ಇತ್ತೇವಮಾದೀನಿ ಅಂದರೆ ಈ ವೈಶೇಷಿಕವಾಕ್ಯದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ವೈಶೇಷಿಕ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಅನೇಕಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನಿರಾಧಾರವಲ್ಲ” ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು.

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 12) “ಇತ್ತೀಚಿನ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಮಾಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾಲೋಕಾರರ ಸ್ಪಷ್ಟವಚನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ರಿತ್ತಿಯವರು ಬರೆದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಪರಿಹಾರ

(11) ಪ್ರತಿಪತ್ ಸದ್ವಿಶೇಯಾ ಸ್ಯಾದ್ವಿಶೇಯಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾ |

ಚತುರ್ಥ್ಯಾ ಸಂಯುತಾ ಯಾ ಚ ಸಾ ತೈಶೇಯಾ ಫಲಪ್ರದಾ ||

ಇತಿ ಯದಾಪಸ್ತಂಭವಚನಂ ತತ್ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವಿಷಯಮಿತ್ಯ ವಗಂತವ್ಯಂ.

“ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯ ಮತ್ತು ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಬಿದಿಗೆ ಇವೆರಡೂ ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಆಪಸ್ತಂಭರು ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವಲ್ಲವೆಂದೂ ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವೆಂದೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಶೇಷಿಕವಾಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಆಪಸ್ತಂಭರ ವಚನದ ವಿರೋಧವು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಆಪಸ್ತಂಭ ವಚನದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಪತ್’ ಎಂದು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ

ಇಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ಅರ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಪಾಡ್ಯಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ವಾಕ್ಯದ ವಿರೋಧವು ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ ವೈರಿನ ಸಿ ಮುಂತಾದವರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪಾಡ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವೆಂದೂ ಅಪಸ್ತಂಬವಚನವು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ" ಇದು ಸ್ತೂತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಹೇಳಿಕೆ.

ಅಪಸ್ತಂಬವಾಕ್ಯವು ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳ ಪಾಡ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಯುಗ್ಮ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ವೈರಿನ ಸಿ ಮುಂತಾದವರ ವಚನಗಳು ಆ ಎರಡು ಪಾಡ್ಯ ಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸು ತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯ ಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಿರೋಧವು ಬಂದಿರುವಾಗ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅರ್ಥ ವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದು ಲೋಕ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ನ್ಯಾಯ. ಈ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವಾಗಿರುವ ಅಪಸ್ತಂಬ ವಚನದಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಸಂಕೋಚವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದೂ ವಿಶೇಷವಚನ ವಾಗಿರುವ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದೂ ಸ್ತೂತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವರು. ಆ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಗೆ ಅಪತ್ತಂಬವಚನದ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿ ಆ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿ ತಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ರಿತ್ತಿ:ವರು 'ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ವೇದಸ್ವರೂಪ

(12) ಪಕ್ಷದ್ವಯೇಽಪಿ ತಿಥಯಸ್ತಿಥಿಂ ಪೂರ್ವಾಂ ತಥೋಽತ್ತರಾಂ |

ತ್ರಿಭಿರ್ಮೂಹೂರ್ತೈರ್ವಿಧ್ಯಂತಿ ಸಾಮಾನ್ಯೋಽಯಂ ವಿಧಿಃ

ಸ್ತುತಃ ||

“ಹಿಂದಿನ ತಿಥಿಯು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರುಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಹಿಂದಿನ ತಿಥಿಯ ವೇದವು ಮುಂದಿನ ತಿಥಿಗೂ ಮುಂದಿನ ತಿಥಿಯು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರಂಭಿಸಿದರೆ ಮುಂದಿನ ತಿಥಿಯ ವೇದವು ಹಿಂದಿನ ತಿಥಿಗೂ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆ—ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ತಿಥಿಯು ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ 6 ಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯ ವೇದವಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಇದೇ ಉದಾಹರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆ ಆರಂಭಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಗೆ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯ ವೇದವಿದೆಯೆಂದೂ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಈಗ ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವ ವೇದವು ಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದವಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಹೇಳಿರುವ ವೇದವೇ ಗ್ರಂಥ” ಇದು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತ

ವಲೀಕಾರರ ನಿರ್ಣಯ. ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನೇರಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.

ಮೇಲ್ಕಂಡನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿಡ ಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ

(13) ಅತ್ಯವಂ ವಿವೇಕಃ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ಪೂರ್ವವಿಡ್ವಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ, ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷೇ ಪರವಿದ್ಧೇತ್ಯೇವ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ. ಕೃಚಿದನ್ಯಥಾ. ವಿಶೇಷಸ್ತು ವಚನವಿಶೇಷಾದವಗಂತವ್ಯಃ.

“ಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುವಾಸ್ಯಯ ನೇರವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದಿಗೆಯ ನೇರವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯವು ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಿದ್ದರೆ ಆ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.” ಇದು ಸ್ಫೂತಿಮುಕ್ತಾ ವಲೀಕಾರರ ಹೇಳಿಕೆ.

ಸ್ಫೂತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹೇಳಿರುವ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಚನವು ಸ್ಫೂತಿ ಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ವರ ಪ್ರಸಾದವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಈಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ಮೇಲ್ಕಂಡ ನಿರ್ಣಯವು ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನದಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರೇ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಬರೆದಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ವಚನಗಳು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳ ವಿರೋಧವು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಮಾಡಿರುವ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೇ ಸಂಮತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.” ಇದು ‘ಕೃಚಿದನ್ಯಥಾ, ವಿಶೇಷಸ್ತು ವಚನವಿಶೇಷಾದವಗಂತವ್ಯಃ’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ವರಪ್ರಸಾದ.

‘ವಿಕಾದಶೀ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು’ ಎಂದು ಸ್ಫೂತಿಮುಕ್ತಾ ವಲೀಕಾರರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ‘ಕೃಚಿದನ್ಯಥಾ ವಿಶೇಷಸ್ತು

ವಚನವಿಶೇಷಾದವಗಂತವ್ಯಃ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ವಚನವು ವರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಆ ವರದಿಂದ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಂಥು ಧರ್ಮಸಿಂಥು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ವಿರೋಧದಿಂದ ತಾನು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯವು ತನ್ನಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲವೇ? ಈ ವರಪ್ರಸಾದದಲ್ಲಿ ಗೌರವವುಳ್ಳ ರಿತ್ತಿಯವರು ಗ್ರಂಥ ಕಾರರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನಗೆ ಪರಮಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಸಿಂಥು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧ ಭಸ್ಮ ಧಾರಣೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರು ಸಾರ್ವಭೌಮರ ಭಕ್ತರು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಲಾರರು. ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ.

'ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು' ಎಂದು ಹೇಳಿದವರು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ 'ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸ ಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರನ್ನು ರಿತ್ತಿಯ ರ ಸಂಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸ ಬಹುದು. ಪರಮಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾದ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೋಕಾರರು 'ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮರು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ 'ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದು' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಲಾರರು ಮತ್ತು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ತಿಥಿಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಮುಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಏರ್ಪಟ್ಟಾಗಲೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೋಕಾರರು ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಈ ನಿರ್ಣಯ ವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ವಿರೋಧವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ತಾನು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಉಚಿತಪಡಿಸಿರುವರು. 'ಕೃತದಿವ್ಯಧಾ, ವಿಶೇಷಸ್ತು ವಿಶೇಷವಚನಾದವಗಂತವ್ಯಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ ದಿಂದ ಅದೇ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವರೇ?

ರತ್ತಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಸಂಬಂಧವೂ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಬಿದಿಗೆಯ ಸಂಬಂಧವೂ ಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ತಮ್ಮ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು 'ಕ್ಷಚಿದನ್ಯಥಾ, ವಿಶೇಷಸ್ತು ವಚನವಿಶೇಷಾದವಗಂತವ್ಯಃ' ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಇದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ತನ್ನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಾನೇ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಂತಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಅವರೇನು ರತ್ತಿಯವರೇ? ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಾಚಕರು ಗಮನಿಸಿ ಬೇಕು.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿವರಣದಿಂದ ರತ್ತಿಯವರ 'ಕ್ಷಚಿದನ್ಯಥಾ, ವಿಶೇಷಸ್ತು ವಚನವಿಶೇಷಾದವಗಂತವ್ಯಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಪಾರ್ಥವು ತನ್ನನ್ನೂ ರತ್ತಿಯವರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ 'ವ್ಯಾಹತಿ ವಾಙ್ಛಿ' ಬಿರುದಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟರ ವರೆಗೆ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಮಾಡಿರುವ ಶುಕ್ಲಶ್ವದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಶುಕ್ಲಶ್ವದ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿರುವರು? ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ

(14) ಅತ್ರ ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪದಿ ಬಲ್ಯತ್ವನಃ ಕಾರ್ಯಃ ||
ಶ್ರಾವಣೇ ಶುರ್ಗನವಮಿಾ ತಥಾ ದುರ್ಗಾಷ್ಟಮಿಾ ಚ ಯಾ ||
ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಾ ಶಿವರಾತ್ರೀರ್ಬಲೇರ್ದಿನಂ |
ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಮೃತೇಃ ||

“ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

‘ಶ್ರಾವಣೇ ದುರ್ಗನವಮಿ’ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿವಚನಗಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗಿವೆ” ಇದು ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ವಚನ. ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ‘ಬಲ್ಯುತ್ಸವ’ ಅಂದರೆ ‘ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವು ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ‘ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ತುತಿ’ ಅಂದರೆ ‘ಈ ಸ್ತುತಿಯಂತಿರುವ ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬರೇ ಆಚಾರವು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿಲ್ಲ. ‘ಸ್ತುತೇಃ’ ಅಂದರೆ ಆಚಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಬಲವಾದ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯವೂ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದರಿಂದ ಆಚಾರಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಚನಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧ ಬಂದಾಗ ಆಚಾರವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಸ್ತುತಿಯನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು

(15) ಸ ಚೋತ್ಸವೋ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣೇ ವಾಮನಪುರಾಣೇ ಧವಿಷ್ಯಪುರಾಣೇ ಚಾಭಿಹಿತಃ. ತಥಾ ವರಾಹಪುರಾಣೇ ತತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಶೇಷೋಽಭಿಹಿತಃ.

“ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಬಲ್ಯುತ್ಸವವು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ ವಾಮನಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಧವಿಷ್ಯಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಶೇಷಕಾರ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.”

(16) ಪ್ರತಿಪದ್ಯಹಿ ತೈಲೇನ ಸ್ನಾನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಬಲೇದಿನೇ |

ಪೂರ್ವಂ ಬಲಿಃ ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯಮಾಪ್ತವಾನ್ ಕೃಪಯಾ ಮಮು |
ವರಂ ತು ದತ್ತವಾನಸ್ತೈಯೋ ನರಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಧಿನೇ |

ಹರ್ಷೇಣ ವಾಪಿ ರೋಷೇಣ ದುಃಖೇನಾಥ ಸುಖೇನ ವಾ |

ಯುಕ್ತೋಽವಶಿಷ್ಯತೇ ತದ್ವತ್ಪ್ರಾಯೋ ವರ್ಷಂ ಕ್ರಮೇದಸಾ |
 ಅತಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ನಿಶೇಷಾನ್ಮಂಗಲೋದಯಂ ||
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಸ್ತಥಾ ದಾನಂ ಮಹಾಛಾಣ್ಯಫಲಪ್ರದಂ |
 ವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಶ್ವಾನ್ ಗಜಾನ್ಗಾರ್ಶ್ವ ರಥಾನ್ ದಿವ್ಯಪರಿಚ್ಛದಾನ್ ||
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದದ್ಯಾಚ್ಛ ವಿವಿಧಾನಿ ಧನಾನಿ ಚ |
 ಯಥಾ ಯಥೋಽತ್ಸವಂ ತಸ್ಯಾಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ
 ನರೋತ್ತಮಃ ||

ತಥಾ ತಥಾ ಭವೇತ್ತಸ್ಯ ಹ್ಯುತ್ಸವೋ ಜನ್ಮಜನ್ಮನಿ |

“ಬಲಿವಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಹಿಂದೆ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಬಿಲಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮುಂದಿನ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾಗುವನು. ‘ಈ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವನೋ ಅದರಂತೆಯೇ ಇಡೀ ವರ್ಷದಲ್ಲಿರುವನು.’ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಲಿವಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗ ದಾನ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು” ಇದು ವರಾಹಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವರಾಹದೇವನು ಹೇಳಿರುವುದು.

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 13) “ಸ್ತೂತಿ ಮುಕ್ತಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಲೀಂದ್ರಪೂಜೆಯನ್ನು ಅಮಾಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಬಲೀಂದ್ರಪೂಜೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಬಲಿಪ್ರತಿಪತ್ತನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು.” ಇದು ರಿತ್ತಿಯವರ ಸುಭಾಷಿತವಾಗಿದೆ.

ಸ್ತೂತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ‘ಬಲ್ಯುತ್ಸವಃ’ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಲಿವಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ವಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳೂ ಆಡಗಿವೆ ಎಂದು ಮುಂದಿನ

ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾಮನಪುರಾಣ ಮುಂತಾದ ನಾಲ್ಕು ಪುರಾಣಗಳ ಆಧಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಬಲಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದೂ ಅಭ್ಯಂಗ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟಿಮುಕ್ತಾ ವಲೀಕಾರರು ಹೇಳಿರುವುದಾಗಿ ರಿತ್ತಿಯವರು ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನ

(17) ಪ್ರತಿಪದಿ ವಿಶೇಷ:—

ಪ್ರತಿಪತ್ತು ಸಿತೇ ಪಕ್ಷೇ ದರ್ಶವಿದ್ಧಾ ಶುಭಾ ಸ್ಫುತಾ ।

ಕೃಷ್ಣೇ ದ್ವಿತೀಯಯಾ ವಿದ್ಧಾ ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತಾ ಭವೇದ್ಭದಿ ॥

“ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತ ಅಂದರೆ ಆರುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತದೆ.”

(18) ಜ್ಯೋತಿಃಕಾಶ್ಯಪೇಃ—

ಪ್ರತಿಪಚ್ಛುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ತು ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾ ಶುಭಾವಹಾ ।

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ಶುಭಾ ಜ್ಞೇಯಾ ಸಂಗವಸ್ಪರ್ಶಿನೀ ಯದಿ ॥

“ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಆರುಗಳಿಗೆ ಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.” ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳು ಪಾಡ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ‘ಪ್ರತಿಪದಿ ವಿಶೇಷಃ’ ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಕದಿಂದ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಶುಭಕರವೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರುಗಳಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಪಾಡ್ಯದಿನವು ಗ್ರಾಹ್ಯವೆಂದು ಮೊದಲನೆಯ ವಚನವೂ ಆರುಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಪಾಡ್ಯದಿನವು

ಗ್ರಾಹ್ಯ ಎಂದು ಎರಡನೆಯ ವಚನವೂ ಹೇಳಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೂ ಸಹ 6 ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಪಾಡ್ಯ ದಿನವು ಗ್ರಾಹ್ಯವಲ್ಲ. ಹುಣ್ಣಿಮೆಯೇ ಗ್ರಾಹ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳೂ ತಿಳಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಹೀಗೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವು ಆರು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ ದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಈ ಎರಡು ವಚನಗಳು ಪಾಡ್ಯವನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಕ್ಕೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಪಸ್ತಂಬರ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಿವೆ. ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಇಂತಹ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾ ಅಪಸ್ತಂಬ ವಚನಕ್ಕೆ ತಾವು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನ

- (19) ಬಲ್ಯತ್ಸವೇಽಪಿ ವಿಶೇಷೋಽಭಿಹಿತೋ ಮತ್ಸ್ಯಪುರಾಣೇ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಮೂಸಿ ಸಿತಾ ಯಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಭವೇತ್ |
ಬಲ್ಯತ್ಸವಸ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಃ ಸಂಮುಖಾ ಯಾ ತಿಥಿರ್ಭವೇತ್ ||
- (20) ಪ್ರತಿಪತ್ಸಂಮುಖಾ ಕಾರ್ಯಾ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಸ್ಯ ಕಾರ್ತಿಕೇ |
ಸಂಮುಖಾ ಸಾಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪಿನೀ ||

“ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವೆನು. ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಮುಖ ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೂರೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ

30 ಗಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವ ತಿಥಿ ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ ಪಾಡ್ಯದಿನವು ಸಂಮುಖ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ 30 ಗಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗೆ ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

(21) ಬಲ್ಯುತ್ಸವಂ ತು ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಸ್ತ್ರಮುಹೂರ್ತಾ ಯದಾ

ಭವೇತ್ (ಗರ್ಗವಚನ)

“ಇದು ಗರ್ಗಾಜ್ಞಾಪರ ವಚನ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತ ಅಂದರೆ ಆರುಗಳಿಗೆ ಪಾಡ್ಯವು ಇದ್ದರೆ ಅಂದೇ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 30 ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮನವಾಗುವಾಗ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮನಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಹೂರ್ತ ಅಂದರೆ ಅಂದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ 30 ಗಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗಿರುವ ಆರು ಗಳಿಗೆಗಳು ಸಾಯಾಹ್ನ ಅಂದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ಕಂಡ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಂಮುಖ ಎಂಬ ಪದವು ಮೂರನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತಮನಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರುವ ತ್ರಿಮುಹೂರ್ತ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಆಧಾರವನ್ನು ಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಮುಖ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಾಯಾಹ್ನ ವ್ಯಾಪಿನೀ ಎಂದು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಯಾವ ಪದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಧಾರವಾಗಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಎರಡನೆಯ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವರು ಎಂಬ ಅಂಶವೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

(22) ಮುಖಾಯಾಃ ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಾ ಹ್ಯಸಂಧವೇ |

ಬಲ್ಯುತ್ಸವಸ್ತು ಕರ್ತವ್ಯೋದ್ಯುತಾದೀನ್ಯುತ್ತರೇಽ ಹನಿ ||

ಸಂಗವೇ ಪೂರ್ವವಿದ್ಧೇ ವಾ ನಿಷಿದ್ಧಾ ಪರಸಂಯುತಾ |

೦೭೭

(ವೃದ್ಧಗರ್ಗವಚನ) ಇತ್ಯಾದಿ.

“ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಸಿಗದಿರುವಾಗ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬ ಜೂಡಾಟ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯವು ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಸಂಗವ ಅಂದರೆ 6 ಗಳಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.” “ಈಗ ನಾನು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ‘ಇತ್ಯಾದಿ’ ಅಂದರೆ ಇಂತಹ ಅಸಂಖ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತವೆ.” ಇದು ದೀಪಾವಳಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳು. ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ (14) ‘ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾಯಾಂ ಪ್ರತಿಪದಿ ಬಲ್ಯುತ್ಸವಃ ಕಾರ್ಯಃ’ ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನೂ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ‘ಬಲ್ಯುತ್ಸವಃ’ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. (15) ಸ ಚೋತ್ಸವಃ ಎಂಬ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸವ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಎರಾಹವುರಾಣ ವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳಲೋದಯಂ ಎಂಬ ಪದವನ್ನೂ ಉತ್ಸವಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. (16) ‘ಪ್ರತಿಪದ್ಯಪಿ ತೈಲೇನ ಸ್ನಾನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಬಲೇರ್ದಿನೇ’ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ. (19) ಬಲ್ಯುತ್ಸವೇಽಪಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲ್ಯುತ್ಸವ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳ ಕ್ರಮ

ಆಪಸ್ತಂಬವಚನ

(1) 'ಪ್ರತಿಪತ್ಸದ್ವಿತೀಯಾ ಸ್ಯಾತ್' ಇದು ಆಪಸ್ತಂಬವಚನ. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದೆ. ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಪಾಡ್ಯವೆಂದಾಗಲೀ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೆಂದಾಗಲೀ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಜೋಡಿಗಳಂತೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಏಳುಜೋಡಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಜೋಡಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹನ್ನೆರಡುತಿಥಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಗಳೆಂದಾಗಲೀ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ತಿಥಿಗಳೆಂದಾಗಲೀ ಹೇಳಲೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಮತ್ತು ಪಾಡ್ಯ ಈ ಎರಡುತಿಥಿಗಳ ಜೋಡಿಯು ಏಳನೆಯ ಜೋಡಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಜೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಪಾಡ್ಯ ತಿಥಿಯು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೆಂದಾಗಲೀ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೆಂದಾಗಲೀ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯೊಡನೆ ಜೋಡಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವೇ ಹೊರತು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ 'ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯ ನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಪ್ರತಿಪಚ್ಛಕ್ಷಪಕ್ಷೇ ತು’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯ

ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರತಿಪಚ್ಛಕ್ಷಪಕ್ಷೇ ತು’ ‘ಪ್ರತಿಪತ್ತು ಸಿತ್ತೇ ಪಕ್ಷೇ’ ಎಂಬ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯ ವೇಧವೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಬಿದಿಗೆಯ ವೇಧವೂ ಶುಭಕರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಂತೆ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೇ ವಿಧವಾದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗಳ ನಿರ್ಣಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯ ವೇಧವು ಇರ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ವೇಧ ಸಾಮಾನ್ಯನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯು ಆರುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕವಾಗಿರುವಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯಗಳು ಹೊರಟಿವೆ.

ಬಲಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಗಳು

‘ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಾರ್ತಿಕೇ ಮಾಸಿ’ ‘ಪ್ರತಿಪತ್ಸಮೃತ್ತಾ ಕಾರ್ಯಾ’
 ‘ಏಲ್ಯುತ್ಸವಂ ಹ ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಃ’ ‘ಮುಖಾಯಾಃ ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾಯಾಃ’
 ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಚನಗಳು ಬಲಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಹೊರಟಿವೆ.
 ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಬಲಿ
 ಪಾಡ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವುದರಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯ
 ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎರಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ
 ವಿಶೇಷವಚನಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ‘ಏಲ್ಯುತ್ಸ
 ವೇಽಪಿ ವಿಶೇಷೋಽಭಿಹತಃ’ ಅಂದರೆ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ
 ಹಬ್ಬದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕೆಳಗಣ ವಾಕ್ಯಗಳು ವಿಶೇಷವಚನಗಳಾಗಿವೆ
 ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ವಿಶೇಷವಚನಗಳು

‘ಮಾ ಹಿ ಸಾತ್ಸರ್ವಾ ಭೂತಾನ್’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ
 ಯನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸ ಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಹಂತವ್ಯಃ’
 ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
 ಈ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯವು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ
 ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.
 ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಕದೇಶವಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ
 ಹೊರಟಿರುವ ಎರಡನೆಯ ವಾಕ್ಯವು ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯ
 ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಂತೆ
 ನಡೆದು ಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನ
 ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಂಡ ತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಉದಾ
 ಹರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷವಚನಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ.
 ಬಲಿಪಾಡ್ಯವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಪಾಡ್ಯತಥಿಗೆ
 ಅಮಾವಾಸ್ಯಾವೇಧವುಳ್ಳ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದರೆ

ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವಾಗಿರುವ ಯುಗ್ಮ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು 'ಪ್ರತಿಪತ್ತು ಸಿತೇ ಪಕ್ಷೇ' ಎಂಬ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಂತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. 'ಬಲ್ಯುತ್ಸವಸ್ತು' ಮುಂತಾದ ನಾಲ್ಕು ಶುಕ್ಲಪಾಡ್ಯಗಳ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಂತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ.

ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯವಿಶೇಷವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸ ಬಹುದೇ ?

ಆದ್ದರಿಂದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿದಂತೆ ಆ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಲಾರದು. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳೂ ವಿಶೇಷವಚನಗಳೂ ಒಂದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಎರಡು ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯವು ಅತಿದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ನ್ಯಾಯವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 2) ವಿಶೇಷ ವಾಕ್ಯವು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗದಿರುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯವು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.....ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯಪಾಡ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದೇ ಹೊರತು ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ — ಸಾಮಾನ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿರುವುದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನರಿಯದ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗೆ ಎಳೆದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಇದು ರಿಶ್ತಿಯವರ ಅಪೂರ್ವವಿಮರ್ಶೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಪ್ರಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಿಗೂ ನಿರೋಧ ಎಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿರೋಧವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಎರಡು ವಚನಗಳನ್ನೂ ಉದಾಹರಿಸುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಣಯವು ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದೇನೆ. 'ಯತೋವಾ ಇಮಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಜಾಯಂತೇ' ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಜಗತ್ಪಾರಣತ್ವವನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಚನವಾಗಿರುವ ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳುವ ರಿಶ್ತಿಯವರಿಗೆ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದ ಪರಿಜ್ಞಾನವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಹಿಂದಿನ ನಿರ್ಣಯಗಳ ಸಾರ

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಗಳು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಆರು ಗಳಿಗೆಗಳ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದರೆ ಅಂದೇ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ನಿರ್ಣಯವು ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯ ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯು 24 ಗಳಿಗೆಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಬರಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ನಿರ್ಣಯವು 'ಬಲ್ಯುತ್ಸವೇ ತು' ಮುಂತಾದ ವಿಶೇಷವಚನಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಸ್ತೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾನ

ಯುಗ್ಮವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿತರೆ ಮಹಾಫಲವು ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಬಿದಿಗೆ ಯುಕ್ತ

ವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾದೋಷವು ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಪುಣ್ಯವೂ ನಶಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಯುಗ್ಯವಾಕ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಿಗೂ ಸಮತವೆಂದೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವರೆಂದೂ ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ರಿತ್ತಿಯವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ದೇವೀಪುರಾಣವಚನದಲ್ಲಿ ಅಮಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾಶ ಸಂಪತ್ತಿನ ನಾಶ ಎಂಬ ಎರಡು ಫಲಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗ್ಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಹಾದೋಷ ಮತ್ತು ಸಕಲಪುಣ್ಯನಾಶಕ್ಕಿಂತ ದೇವೀಪುರಾಣವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾಶ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ನಾಶವು ದೊಡ್ಡ ಅನಿಷ್ಟವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಪಾನರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದೇವೀಪುರಾಣವಾಕ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಬಲಾನಿಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಯುಗ್ಯವಾಕ್ಯವು ಅತಿಪ್ರಬಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

‘ಮುಖಾಯಾಃ ಪೂರ್ವವಿದ್ಧಾಯಾಃ’ ಎಂಬ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಪಾಡ್ಯವು ಸಿಗದಿರುವಾಗ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವು ಆರು ಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೂ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದೂ ಅತಿವೃಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಿತ್ತಿಯವರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರವಕಾಶವಾದ ಈ ವಾಕ್ಯವು ಅತಿಪ್ರಬಲವಾದುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ‘ಮುಖಾಯಾಃ’ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ? ಇಲ್ಲವೇ?

ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲು ವಿಮರ್ಶಿಸ ಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿರುವ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳು ದುರ್ಬಲವೆಂದೂ ನಿರವಕಾಶವಾಗಿರುವ 'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಪ್ರಬಲವೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸ ಬೇಕು. ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ದುರ್ಬಲವಾದ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ 'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸ ಬೇಕು. ಇದು ಮೊದಲನೆಯ ಮಾರ್ಗ.

ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳೂ ನಿರವಕಾಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳೂ ಸಮ ಬಲವೆಂದು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು. ಆಗ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅರ್ಥ ವನ್ನೂ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಹಬ್ಬವನ್ನು 'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳ ಬೇಕು. ಸಮಬಲವಾಗಿರುವ 'ಉದಿತೇ ಹೋತವ್ಯಂ' 'ಅನು ದಿತೇ ಹೋತವ್ಯಂ' ಎಂಬ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರೂ ಇದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಬಲ್ಲರು. ಈ ವಿಷಯವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಇದು ಎರಡನೆಯ ಮಾರ್ಗ.

'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಸಂಮತವಾಗಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ದುರ್ಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ ರಿತ್ತಿಯವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಾಗ ಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಿತ್ತಿಯವರು 'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಅವರಿಗೆ ಸಂಮತವಾದ ವಾಕ್ಯಕ್ಕಿಂತ ದುರ್ಬಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸ ಬೇಕು. ಇದು ಮೂರನೆಯ ಮಾರ್ಗ. ರಿತ್ತಿಯವರು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯ ಲಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ನಿರವಕಾಶ ಮತ್ತು ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸಾವಕಾಶ ಎಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಿಲತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದು ಇದು ಎರಡೇ ಮಾರ್ಗಗಳು ಈಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ.

ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಿಡುವುದೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ಮಾರ್ಗವು ಸರ್ವಥಾ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ವಿಕಲ್ಪಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಉದಿತಹೋಮು ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹೋಮು ಅನುದಿತ ಹೋಮು ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಹೋಮು ಈ ಎರಡು ಹೋಮುಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣೀತವಾಗಿದೆ.

ಆದರಂತೆ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಒಂದೇ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಧರ್ಮಸಿಂಧುಭಕ್ತರಾದ ರಿತ್ತಿಯವರು ಮರುದಿನದಲ್ಲೂ ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಭಕ್ತರು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಭಕ್ತರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನುಷ್ಠಾನವು ತಪ್ಪೆಂದು ರಿತ್ತಿಯವರು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವು ಉರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳೂ ಸಮಬಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಕಲ್ಪ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರವಕಾಶವಾದ 'ಮುಖಾಯಾಃ' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೇ ಪ್ರಬಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು. ಬಿದಿಗೆಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ದೋಷವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಕಲ ಪುಣ್ಯಗಳೂ ನಶಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸ್ತೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವು ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ

ಸ್ತೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕಾರರೇ ಬರೆದಿರುವರು. ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರಿತ್ತಿಯವರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿರವಕಾಶವಾಕ್ಯಗಳೆಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 12) ‘ಸ್ತೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉಪವಾಸನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು.’ ಇದು ರಿತ್ತಿಯವರ ಅತರೀರವಾಣಿಯೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸ್ತೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲ್ಯುತ್ಸವ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಲ್ಯುತ್ಸವ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವರಾಹಪುರಾಣವಚನದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಯುತ್ಸವವು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅಭ್ಯಂಗ ದಾನ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳೂ ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಆಡಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಬಲ್ಯುತ್ಸವು ಉಪವಾಸವೇ? ಉಪವಾಸದ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಅವರು ಉಚ್ಚರಿಸಿಲ್ಲ.

ಉಪವಾಸವ್ರತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪುರಾಣದ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೃದ್ಧಗರ್ಗವಚನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ‘ದ್ಯೂತಾದೀನಿ’ ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಜೂಜು

ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಪವಾಸದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ವಾಗಿರುವ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗದ್ಯೂತ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಬಲಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತ ವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಷ್ಠಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀ ಕಾರರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಇದರಿಂದ ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥಕಾರರು ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉಪವಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸ ಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹೇಳಿರುವ ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ರಿತ್ತಿಯವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ದೀಪಾವಳಿಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ರಿತ್ತಿಯವರು)

ಸವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 13)
“ಯುಗಾದಿ ದೀಪಾವಳಿ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಂಗಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಈ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೈಲಸ್ನಾನವು ನಿಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.” ಇದು ರಿತ್ತಿಯವರ ಆಕಾಶವಾಣಿಯೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಇದೇ ರಿತ್ತಿಯವರು ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೇ? ಆಗ ಮಾಡಬಹುದಾದರೆ ಈಗ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವರೇ?

ದೀಪಾವಳಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಧರ್ಮಸಿಂಧು)

ರಿತ್ತಿಯವರು ಧರ್ಮಸಿಂಧುಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಮಪವಿತ್ರಗ್ರಂಥವೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು.

(23) ಅಶ್ವಿನಾಮಾವಾಸ್ಯಾಯಾಂ ಪ್ರಾತರಭ್ಯಂಗಃ ಪ್ರದೋಷೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜನಾದಿಕಂ ವಿಹಿತಂ | ಅತ್ರ ಪ್ರಾತರಭ್ಯಂಗದೇವಪೂಜಾ ದಿಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಅಪರಾಹ್ಣೇ ಪಾರ್ವಣಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದೋಷ ಸಮಯೇ ದೀಪದಾನೋಲ್ಕಾಪ್ರದರ್ಶನಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜನಾನಿ ಕೃತ್ವಾ ಭೋಜನಂ ಕಾರ್ಯಂ.

“ಅಶ್ವಿನ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಂಗವೂ ಸಂಜೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನೂ ಅಪರಾಹ್ಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವಣಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೂ ಪ್ರದೋಷಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೀಪ ದಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು.” ಇದು ಧರ್ಮಸಿಂಧುಕಾರರು ಹೇಳಿರುವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯ ಗಮನಾರ್ಹ.

ದೀಪಾವಳಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು (ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು)

ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಬಲಿ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಈ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವೂ ಒಂದು ಭಾಗ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಾಹಪುರಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಬಲಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯ ಸಂಬಂಧವು ಎರ್ಪಟ್ಟಾಗ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಹಬ್ಬದ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಅಂದೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಯಿತು ಎಂದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ ರಿತ್ತಿಯವರಿಗೆ

ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಹೇಳಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಿದಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಕುಚೋದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇರಲಿ.

ಪರಮಪ್ರಮಾಣಕರೆಂದು ಇವರು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಕಾರರು ದೀಪಾವಳಿಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ದೀಪಾ ವಳಿಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗ ಮಾಡುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲವೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸುವರೇ? ಗಮನಿಸ ಬೇಕು.

ತಾನೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ದವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತನಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಮಾಡುವರೇ? ಇಲ್ಲವೇ? ಗಮನಿಸ ಬೇಕು.

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ತೈಲಾಭ್ಯಂಗಕಾಲ

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 13) “ಅಮಾ ವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ತೈಲಸ್ನಾನವನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾಡಬೇಕೇ? ಅಥವಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇರುವ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೇ?” ಇದು ರಿತ್ತಿಯವರ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಂಗಮಾಡುವುದನ್ನು ನೀವು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಧರ್ಮಸಿಂಧುಕಾರರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಹೇಳುವ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೇ ನಾವೂ ಹೇಳುವೆವು. ಅದರೆ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರವು ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ಹೇಳುವೆನು. ಕೇಳಿ.

ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇದ್ದರೂ ಆಗಲೇ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪ

ಮಾಡ ಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು. ಅದನ್ನು ಈಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

(24) ಪ್ರಾತರೇವ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಕಾರ್ಯ. ಯದ್ಯಪಿ ಸಂಕಲ್ಪಕಾಲೇ ಪ್ರತಿಪದಾ ಧಾನ್ಯಂ, ತಥಾಪಿ ತದಾನೀಂ ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರತಿಪದಬಾವೇಪಿ ಸ್ಕೃತಿಷೂಪಪಾದಿತಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಪದಃ ಸತ್ಯಾತ್.

“ಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ತಿಥಿಗಳು ಎರಡು ವಿಧ (1) ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿರುವ ತಿಥಿಗಳು (2) ಅಮಾವಾಸ್ಯಾತಿಥಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಧಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನವೇ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯಿಂದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯದಿನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನವು ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರೀತಿಯಿಂದ ಬಲಿಪಾಡ್ಯವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅಭ್ಯಂಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಇದು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ಸಮಾಧಾನ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ಇದು ತಪ್ಪೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿಯುವುದಾದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ನಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶವೇನು? ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಷಹಂ ಶಾಧಿ ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ.

ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ನೀವು ಆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸುವಿರೋ ತಿಳಿಯಿರಿ. ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಬಲಿಪಾಡ್ಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ.

ವಿರೋಧ? ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸುವಿರೋ? ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಇದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಮತ್ತು ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ

(25) ಏವಂ ವತ್ಸರಾದಿಪ್ರತಿಪದಾದಾವಪಿ ಬೋಧ್ಯಂ.

“ಹೀಗೆಯೇ ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕು.”

ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ದೀಪಾವಳಿ ಪಾಡ್ಯದ ವಿಶೇಷನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಇದರಂತೆಯೇ ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು.

ದೀಪಾವಳಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಸಂಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವ ವಿಷಯವು ವಾಚಕರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗಿರ ಬಹುದು. “ಅದರಂತೆಯೇ ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಬ್ಬಗಳನ್ನೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂಬ ವಿಷಯವು ನೇಲ್ಪಂಡ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯ ಬಲಿಪಾಡ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಗ್ರಂಥಕಾರರು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಉಳಿದ ಎರಡು ಪಾಡ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ನಿರ್ಣಯವೂ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ವತ್ಸರಾದಿ ಪ್ರತಿಪತ್' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಯುಗಾದಿ ಪಾಡ್ಯವನ್ನೂ 'ಅದಿ' ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯ ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ಈ ಎರಡು ಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಲಿಪಾಡ್ಯದಂತೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಅಂದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಯುಗಾದಿಹಬ್ಬವನ್ನೂ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 12) "ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಉಪವಾಸನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ 'ಇದರಂತೆಯೇ 'ವತ್ಸರಾದಿಪ್ರತಿಪದಾದಾವಪಿ ಬೋಧ್ಯಂ' ಎಂದು ಅತಿದೇಶ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಿರ್ಣಯವೂ ಕೂಡ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ." ಇದು ರಿಕ್ತಿಯವರ ಅಪೂರ್ವವಿಮರ್ಶೆ.

ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರಾಗಲೀ ಇತರ ಯಾವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾಗಲೀ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಭ್ಯಂಗ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವರೆಂದೂ ಅದರಂತೆಯೇ ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪವಾಸನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಹಸಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಇವರನ್ನು ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿತಿರೋಮಣಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ನವರಾತ್ರಿ ಪಾಡ್ಯ ನಿರ್ಣಯ

(26) ಆಶ್ವಯುಜ್ ಶುಕ್ಲ ಪ್ರತಿಪತ್ಯಾಮೈ ದುರ್ಗಾರ್ಚನಂ ಪ್ರತಿ |

ಪೂರ್ವತಃ ಪರತೋ ವಾಪಿ ಯಸ್ಮಿನ್ನಾವರ್ತನೇ ಭವೇತ್ ||

ತಸ್ಯಾಂ ವ್ರತಮುಪಕ್ರಮ್ಯ ನವದುರ್ಗಾಂ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್ |

ತಿಥಿಷ್ಠಾವರ್ತಸಾದ್ಯೇಷು ನವಮ್ಯಂತೇಷು ಪೂಜಯೇತ್ ||

ತಿಥಿಪ್ರಯುಕ್ತಪೂಜಾಯಾಂ ತಿಥಿರಾವರ್ತನೇ ನ ಜೇತ್ |

ಸಾ ಚ ಪೂರ್ವಾ ತಿಥಿಶ್ಚೈವ ಸುಮುಖಃ ಪೂರ್ವವಾಸರಃ ||

(ದೇವೀಪುರಾಣ)

‘ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನ ಪಾಡ್ಯದಿನ ಎಂಬ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿಯೋ ಅಂದು ನವರಾತ್ರಿವ್ರತವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ನವಮಿ ವರೆಗೆ ದುರ್ಗೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದು 24 ಗಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಾಡ್ಯವು ಬರುವುದೇ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ’ ಇದು ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವೆಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲವು ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮುಖ್ಯಕಾಲವಾಗಿರುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಇದೆಯೋ ಅಂದು ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಯಾಹ್ನಕಾಲ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿ 24 ಗಳಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆ 30 ಗಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗಿನ ಕಾಲವು ಅಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಎರಡುದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯಕಾಲವಾದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಮುಖ್ಯಕಾಲವಾಗಿರುವ ಸಾಯಾಹ್ನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಪಾಡ್ಯವು ಇದೆಯೋ ಅಂದೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ.

ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಾಯಾಹ್ನಕಾಲವೇ ಮುಖ್ಯ. ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶೇಷವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲವೇ ಮುಖ್ಯ. ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಯುಗಾದಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಚನವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಾವಳಿಪಾಡ್ಯದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು.

“ಏನಂ ವತ್ಸರಾದಿಪ್ರತಿಪದಾದಾವತಿ ದೋಷ್ಯಂ” ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಈ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಡ್ಯತೀಥಿಗೆ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅನುವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಆ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ ಅಭ್ಯಂಗ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಂದೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಇದೇ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾ ವಲೀಕಾರರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಂದರೇನು ?

ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ದೇವೀ ಪುರಾಣವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವೆವು. ಈಗ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೆಂದರೇನು? ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆಂದರೇನು? ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನೂ ವಿವರಿಸುವೆನು.

**ನವರಾತ್ರಿ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಯಾವುದು**

ಹಗಲಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಐದು ವಿಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸ ಬೇಕು. ಆ ಐದು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ವಿಭಾಗವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ—ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯದಿನದ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ 29 ಗಳಿಗೆ 30 ಗಳಿಗಳು ಹಗಲಿನ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಈ ಹಗಲಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಐದು ವಿಭಾಗವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದಾಗ ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ 5 ಗಳಿಗೆ 54 ಪಳಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಅಳತೆಯಿಂದ ಮೂರನೆಯ ವಿಭಾಗವು ಅಂದು 11 ಗಳಿಗೆ 48 ಪಳಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ 17 ಗಳಿಗೆ 42 ಪಳಗಳ ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಂದರೇನು ?

ಈ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲದ ಆರಂಭದಿಂದ ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೆ ತಿಥಿಯು ಇರುವುದೇ ತಿಥಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿಯೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ನಿರ್ಣಯ ಹೇಗೆ?

ತಿಥಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಹಿಂದಿನ ಅಥವಾ ಮುಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ಎಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂದೇ ಆ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಉದಾ—ನವರಾತ್ರಿಪಾಡ್ಯವು ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ 13 ಗಳಿಗೆ 38 ಪಳಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ 15 ಗಳಿಗೆ 25 ಪಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವುದಾಗಿಯೂ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ 13 ಗಳಿಗೆ 38 ಪಳಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವು ಮುಗಿಯುವ 17 ಗಳಿಗೆ 42 ಪಳಗಳ ವರೆಗೆ ಅಂದರೆ 4 ಗಳಿಗೆ 4 ಪಳಗಳ ವರೆಗೆ ಪಾಡ್ಯವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದೆ. ಮರುದಿನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲವು ಆರಂಭಿಸುವ 11 ಗಳಿಗೆ 48 ಪಳಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ 15 ಗಳಿಗೆ 25 ಪಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಯುವ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯ ವರೆಗೆ ಅಂದರೆ 3 ಗಳಿಗೆ 37 ಪಳಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ವಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಗೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಪಾಡ್ಯದಿನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಇದ್ದಂತಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮದಿಂದ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿ ಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕು.

ರಿತ್ತಿಯವರು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರುವರು

ರಿತ್ತಿಯವರು ಈ ನಿಯಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪಾಡ್ಯತಿಥಿಯು ಮರುದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಮರುದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಸುಳ್ಳು ಬಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವು ಗಮನಾರ್ಹ. ಅವರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 9) “ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ದಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ

ನಾಲ್ಕುಗಳಿಗೆಗಲೂ ಮರುದಿನ ಐದುಗಳಿಗೆಗಲೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಯಾಗಿದ್ದವು ಎಂದರೆ ಮರುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು.
ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ಪರದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಚರಿಸ ಬೇಕು.”

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಈ ವರ್ಷದ ನವರಾತ್ರಿಹಬ್ಬವು
ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿಯೇ ಆನುಷ್ಠಿಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತಯುಕ್ತವೆಂದು
ರಿಶ್ತಿಯವರಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಯಮದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥಕಾರರ ಪರಿಚಯ

- (27) ಕುಷ್ಪವಾದೀಭಸಂಜಾಸ್ಯಾನ್ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತಕಾನ್ ।
ರಾಘವೇಂದ್ರಗುರೂನ್ ವಂದೇ ಮಮ ವಿದ್ಯಾಗುರೂನ್ ಸದಾ ॥
ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀನಾಮ ವಿದುಷಾಂ ಕಂಠಭೂಷಣಂ ।
ಕ್ರಿಯತೇ ಸುಜನಪ್ರೀತ್ಯೈ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯವಿಪಶ್ಚಿತಾ ॥
ಶ್ರೀಮನ್ನದ್ವೈಮತಾಚಾರಃ ಸಾತ್ವಿಕಃ ಸ್ತುತಿಮೂಲತಃ ।
ಸರ್ವೋಪ್ಯತಿಸದಾಚಾರ ಇತಿ ಮಂದದೃಶಾಂ ದೃಢಂ ॥
ವಿಶ್ವಾಸಜನನಾರ್ಥಾಯ ಸುಬೋಧಾಯ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ।
ಸಂಗ್ರಹೀತಾರ್ಹ ಸ್ತುತಯಃ ಪುರಾ ಶಿಷ್ಟೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ ॥
ತತೋಪಿ ತಾಃ ಸಂಗ್ರಹೀಷ್ಯೇ ಸುಬೋಧಾಯಾಲ್ಪಮೇಧಸಾಂ ।

“ದುವಾರದಿಗಳೆಂಬ ಆನೆಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ
ದಂತಿರುವವರೂ ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತಕರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ
ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು. ಅಂತಹ ನನ್ನ
ವಿದ್ಯಾಗುರುಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯನೆಂಬ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ತುತಿ
ಸುವೆನು ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ಪಂಡಿತರುಗಳ ಕ ಠಾಭರಣದಂತಿರುವ
ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಸಂತೋಷಿಸಲೆಂದು
ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆನು.”

“ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರಗಳೂ
ಸ್ತುತಿಮೂಲಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕಾಚಾರಗಳೆಂದೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮ

ಸದಾಚಾರವೆಂದೂ ಮಂದಮತಿಗಳಾದ ಕೆಲಸಜ್ಞನರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಮತಿಯ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರಾದ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಈಗ ಮಂದಬುದ್ಧಿಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವೆನು.” ಇವುಗಳು ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥದ ಮಂಗಳಾಚರಣದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಬರೆದಿರುವ ಶ್ಲೋಕಗಳು.

ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಅವರೇ ತನಗೆ ವಿಷ್ಣುಗುರುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವರು. ಅವರು ಮಧ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವರ್ತಕರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರಿಂದ ತನಗೆ ಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಮತ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವರು. ಅವರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಲಬ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಕಂಠಾರ್ಥವೆಂದು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಾನೇ ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿರುವರು. ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಮತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಆಚಾರಗಳಿಗೂ ಸ್ತುತಿಗಳೇ ಮೂಲವೆಂದೂ ಆ ಆಚಾರಗಳೇ ಸಾತ್ವಿಕಾಚಾರಗಳೆಂದೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮಸದಾಚಾರಗಳೆಂದೂ ಘೋಷಿಸಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ರಿತ್ತಿಯವರು ಪರಮಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆಚಾರಕ್ಕೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆಚಾರಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವು ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಆಚಾರವನ್ನು ಬಿಡ ಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ತಾವು ಘೋಷಿಸಿದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಾಜ್ಞೇನರು ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

ಅ ಸ್ಕೃತಿವಾಕ್ಯಗಳೇ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿರುವವರು. ಅವುಗಳನ್ನೇ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಇದರಿಂದ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಗೂ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವು ಬಂದರೆ ಶಿಷ್ಯಸಂಗ್ರಹಿತವಾದ ಈ ವಚನಗಳೇ ಪ್ರಬಲವೆಂದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸಾತ್ವಿಕಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ತಾಮಸಪುರಾಣಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವು ಬಂದಾಗ ತಾಮಸಪುರಾಣವಚನಗಳನ್ನು ಆಪ್ತಿ ಮೂಲಕವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಮಾಪ್ತಿ ಮೂಲಕವಾದ ವಚನಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ವಚನಗಳು ಆಪ್ತಿ ಮೂಲಕವಲ್ಲವೆಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಬಹುದೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿರುವರು. ಸಾತ್ವಿಕಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ವಚನಗಳು ತಾಮಸಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾದ ಭಾಗವು ಇತರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಬಂಧಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಾನ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು.

(28) ಅಸ್ತದ್ಗುರು ಶಿರೋಮುಖಯಸ್ತು ಯಥಾಶಂಪ್ರದಾಯ ಮಾಚರಂತಿ

“ನಮ್ಮ ಗುರುಶಿರೋಮುಖಗಳಾದ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಹಿಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿರುವರು.” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಗೌರವವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವರು. ಅದೇ ಸದಾಚಾರವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಸದಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರುವರು.

ವಾಚಕಮಹಾಶಯರೇ, ಇತರಮುಖೀಯರೂ ಇತರಮುಖೀಯರೂ ಅವರವರಿಗೆ ಮಾನ್ಯವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಿ. ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಮುಖೀಯರು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ವಿದ್ಯಾಶಿಷ್ಯರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ

ಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯನ್ನೇ ಕೊಂಡಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅನುಪ್ರಸೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸೋಣ. ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ 'ಪೂರ್ವವಿದ್ಯಾಯಾಂ ಬಲ್ಯುತ್ಸವಃ ಕಾರ್ಯಃ' 'ಏವಂ ವತ್ಸರಾದಿಪ್ರತಿಪದಾದಾವಪಿ ಜೋಧ್ಯಂ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಕಾರರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅವುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬರೆದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ರಿತ್ತಿಯವರೆಂತೆ ವಿಪರೀತಾರ್ಥಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುವ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸದಿರೋಣ.

ಆಚಾರವ್ರಸ್ತುತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ

ಶ್ರೀ ಗಂಲ ಸುಜ್ಞಾನೇಂದ್ರತೀರ್ಥರು ತುಂಬಾ ಮುದುಕರಾಗಿರುವಾಗ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಶಕ್ತರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಠದಲ್ಲಿ ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಗಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸದಿರುವುದೇ ಆಚಾರವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ಗಂಲ ಸುತೀಲೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಆಚಾರವು ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಆಚಾರವು ಜಾರಿಗೆ ತರಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಗ್ರಹಣದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಯರಿಗೆ ಹಸ್ತೋದಕವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಮಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಲ ಸುಯವಿಾಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಪಂಡಿತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಈ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು.

ಇದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಡ್ಡರೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ. ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ದೋಷವು ಪಂಚಾಂಗಕರ್ತರ ಮೇಲಿನ

ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜನರ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಗಳವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ ಪ್ರಾಚೀನಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಅದೇ ಶ್ರೀಗಳವರೇ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ 'ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸಹ ಹಿಂದಿನ ಆಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನಶಿಷ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿರುವರು.

ಶ್ರೀಶ್ರೀವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಅಚ್ಯುತಪ್ರೇಕ್ಷಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥರು ಶ್ರೀನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಮುಂತಾದ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಪುರುಷರೂ ಸಹ ಶ್ರೀಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಮೇಲೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವ ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವುದು ಅನಾದಿಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದ ಕೆಲವು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ವಿದ್ಯಾಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥದ ಆಧಾರದಿಂದ ತಿಳಿದವು. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಸುಜಯೋದ್ರತೀರ್ಥರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧ್ವಂಸಭೆಯು ನಡೆದು ವಿಮರ್ಶೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆಯ ಬೇಕೆಂದೂ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸ ಬೇಕೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಗಳವರೂ ಆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು. ನನಗೂ ಅದರಂತೆಯೇ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಒರೆಯುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀರಿತ್ತಿಯವರು ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ಈಗ ಬರೆದಿರುವ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ವ್ಯಾಹತಭಾಷಿ ಎಂದು ದೂಷಿಸಿರುವರು. ಈ ದೂಷಣವು ನನಗೆ ಭೂಷಣವೇ ಹೊರತು ದೂಷಣವಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ತಪ್ಪು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಂಡರೆ ಅದು ಭೂಷಣವಲ್ಲವೇ? ಶ್ರೀರಿತ್ತಿಯವರೂ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ದೂಷಿಸಿದ್ದರೆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಭೂಷಣವೇ ಆಗುವುದು.

ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸ್ಥಾನ

(29) ಕ್ವಚಿತ್ಸಂಪ್ರದಾಯೋಽಪಿ ಪ್ರಮಾಣಂ. ತತ್ರ ಮನುಃ,

ಯೇನಾಸ್ಯ ಪಿತರೋ ಯಾತಾ ಯೇನ ಯಾತಾಃ

ಪಿತಾಮಹಾಃ ।

ತೇನ ಯಾಯಾತ್ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗೇ ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ನ ದುಷ್ಯತಿ ॥

ಸ್ವಕುಲಕ್ರಮಾಗತಾಚಾರಃ ಸಂಪ್ರದಾಯಃ. ಸೋಽಪಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಸ್ತೃತಿಪತ್ತೌ ಪ್ರಮಾಣಂ.

ಯತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಗತಿರ್ಭಿನ್ನಾ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ಭಾರತ ।

ಉದಿತೇನುದಿತೇ ಚೈವ ಹೋಮಭೇದೋ ಯಥಾ ಭವೇತ್ ॥

ಯಸ್ಮಿನ್ ಕುಲೇ ಕ್ರಮಾಯಾತಮಾಚಾರಂ ತ್ವಾಚರೇದ್ವಿಧಃ ।

ಸ ಗರೀಯಾನ್ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೋದಿತಾದಪಿ ॥

(ಇತಿ ಸುಮಂತುವಚನಾದಿತಿ)

“ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಆಚಾರವು ಸಂಪ್ರದಾಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಆಚಾರವೂ ಸಹ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಬಲವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಅದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದುಂಟು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳೂ ಸಮಬಲವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರು
ವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಧರ್ಮ
ವೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರ್ಯವು ಅಧರ್ಮವೆಂದೂ
ಹೇಳಬಹುದು. ಎರಡುಕಾರ್ಯಗಳೂ ಧರ್ಮವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

“ಉದಾ—‘ಉದಿತೇ ಹೋತವ್ಯಂ’ ‘ಅನುದಿತೇ ಹೋತವ್ಯಂ’ ಎಂಬ
ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಾಕ್ಯವು ಸೂರ್ಯೋದಯ
ವಾದ ಮೇಲೆ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯವು
ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ
ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಿತಹೋಮ ಅನುದಿತಹೋಮ ಎಂಬ ಈ ಎರಡು
ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳೆರಡೂ ಧರ್ಮವಾಗಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಧರ್ಮ? ಯಾವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ?
ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳೂ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳು. ಈ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ
ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ
ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರವಕಾಶವಾಕ್ಯಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ
ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಿಂದಲೂ ಸಮಬಲವಾಗಿವೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳೂ ಸಮ
ಬಲವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಪರಸ್ಪರ
ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಉದಿತಹೋಮ ಅನುದಿತಹೋಮ ಎಂಬ ಎರಡು
ಹೋಮಗಳೂ ಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಈ ಎರಡುಹೋಮಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬನಿಂದ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಉದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಉದಿತಹೋಮವನ್ನು
ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಅನುದಿತಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವು
ದಿಲ್ಲ. ಉದಯಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅನುದಿತ
ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಉದಿತಹೋಮವನ್ನು
ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉದಿತಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ
ಅನುದಿತಹೋಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೋಷವೂ ಅನುದಿತಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ

ದವನೆಗೆ ಉದಿತಹೋಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೋಷವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ವಿಕಲ್ಪ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಈ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವುದು ಸಕಲಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಈ ಎರಡುಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವಾಗ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಬೇಕು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ತಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನವರು ಈ ಎರಡು ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವರೋ ಆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚುನಾಯಿಸ ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಚುನಾಯಿಸ ಬಾರದು. ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಎರಡುಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸ ಬೇಕೆಂಬ ಸಂಶಯವು ಬಂದಿರುವಾಗ ಆ ಎರಡುಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಅನುಷ್ಠಿಸ ಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಚುನಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸದಾಚಾರವು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಆಚಾರವೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ" ಇದು ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಕಾರರ ವಚನ.

ಸ್ಕೃತಿಮುಕ್ತಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳು ಧರ್ಮ ಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಚನಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಬಲವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತವೆ.

ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಬಲವು ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಎರಡುವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧವಾದ ಅನುವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ, ಅನುವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತವಲ್ಲದ ಪಾಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ ಎಂಬ ಎರಡು ಹಬ್ಬಗಳೂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದ ಫರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಗುರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಆ ವಃಠದ ತ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಮರೀಯರು ಅನುವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತ ಪಾಢ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಲಿ. ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮಾಡಲಿ. ಹೀಗೆ ವಿಕಲ್ಪವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸ ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಅನುವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅರ್ಥಮಾ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗಲಾರದು.

ಫರ್ಮಸಿಂಧು ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವಚನಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾವಲೀಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಚನಗಳು ದುರ್ಬಲವೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವೆನು.

ತ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರು 'ಥಾಟ್ಪ್ರಸಂಗ್ರಹ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು.

(30) ಆಚಾರಾನ್ಮೂಲಸ್ತುತೈನುಮಾನದ್ವಾರಾ ಶ್ರುತೇರನು ಮಾತವ್ಯತ್ವೇನ ಸ್ತುತೇರಿವ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛ್ರತಿಮೂಲತ್ವಾಥಾವೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ವಕೃಪ್ತತಯಾ ಸ್ತುತೀನೋ ಮುರ್ಬಲತ್ವಾತ್ ತದ್ವಿರುದ್ಧಾಚಾರಾಣಾಂ ಧರ್ಮೇ ನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ.

“ವೇದವೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತುತಿಗಳಾಗಲೀ ಸದಾಚಾರವಾಗಲೀ ತಮಗೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ವೇದದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರವು ತನಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಆ ಸ್ತುತಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮೂಲವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ವೇದದಿಂದ

ಧರ್ಮವನ್ನು ಸದಾಚಾರವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ತುತಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಯೇ ತನಗೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಆ ವೇದದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಮೂಲವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸದಾಚಾರ ಕ್ಷಂತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಮೂಲವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಸ್ತುತಿಯು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ತುತಿಗೂ ಆಚಾರಕ್ಕೂ ವಿರೋಧವು ಬಂದಾಗ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ಆಚಾರವು ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಚಾರವು ತನಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ಆ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸ್ತುತಿಯು ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ತುತಿವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚಾರವು ತನಗೆ ಮೂಲವಾದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಸ್ತುತಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಸ್ತುತಿಯು ಮೂಲಕವಾಗಿ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ವೇದವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತುತಿವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ವೇದವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಆಚಾರದಿಂದ ವೇದದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಧರ್ಮವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಚಾರವು ಸ್ತುತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ. ನೀವು ಹೇಳಿರುವ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀವು ತಿಳಿಸಿರುವ ಆಚಾರವು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರತೀರ್ಥರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಸ್ತುತಿ ಮುಕ್ತಾವಲಿಕಾರರು ತಿಳಿದು ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ವಿದ್ಯಾಶಿಷ್ಯರಾದ ಸ್ತುತಿ ಮುಕ್ತಾವಲಿಕಾರರು ಹೇಳಿರುವರು. ಅದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಸಿರುವರು. ಶ್ರೀಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಮತ್ತು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಇತರ ಸಜ್ಜನರೂ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗ ಬೇಡಿರಿ.

ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಬೈದಿರುವಿರಿ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾಡುಗಳು ಬೈದರೆ ಕೋಪಿಸ ಬಾರದು. ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ. ಎಂದು ಕನಿಕರವನ್ನು ಪಡೆಯ ಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕನಿಕರವೇ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞಾಪ್ರಕಾರ ವಾಗಿ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುವ ನೆಪದಿಂದ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ವಲೀಕಾರರನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರನ್ನೂ ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಕರುಣಾಳುಗಳಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಅವರಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸದಿರಲಾರನು

ನವರಾತ್ರಿನಿರ್ಣಯವ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ್ರಹವೇ? (ಪುಟ 13) “ಅಮಾಯುಕ್ತಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಇವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಹೊರತು ಯಾವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೂ ಇವರ ಪಂಚಾಂಗದಂತೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನ ಯುಗಾದಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ.

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಠದ ಅನಾದಿಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವಿರಾ? ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಸಾರ್ವಭೌಮರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಯುಕ್ತಪಾಡ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ನವರಾತ್ರಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವೆನು. ಇಂತಹ ದಾಖಲೆಯು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಈಗ ಯಾವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಿರಿ. ಆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಮಕ್ಕಳೂ ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನರೇ?

ಈ ಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾದಿನದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗುಲ ಸುಜಯಿಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಮಾಡಿರುವರು. ಅವರು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೇ? ಮಂತ್ರಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಮೂಲಬೃಂದಾವನಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಖಾಮಠಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ಇರುವ ಆ ಮಠಗಳಿಗೆ ನೀವು ಅಲಂಕಾರಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಿರೇ? ಮಠದ ಎಲ್ಲಾ ಪಂಡಿತರೂ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿಯೂ ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಕಲಸಜ್ಜನರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರುವರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೇ? ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ನೀವಲ್ಲವೇ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು?

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಸಿಂಹ, ಆದರೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ, ಊರಿನಲ್ಲಿರುವಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಯಾರೂ ಅಂಜುವವರಿಲ್ಲ. ನೀವು ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು ಕಾರುತ್ತಿರುವಿರಿ. ನಿಮಗೂ ನಿಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ ಇದು ಸ್ವಭಾವ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗಾಗಲೀ ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗಾಗಲೀ ಇದರಿಂದ ಯಾವ ಹಾನಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಗಳವರು ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವರು. ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಗಂಟಸುಯಮಿಾಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಇವರಿಗೆ ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿನ ದಿನದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಇವರಿಗೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕೊಡುವ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳು ಇವರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ವಿಶೇಷಭಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಈಗ ಅದೇ ಶ್ರೀ ಗಂಟಸುಯಮಿಾಂದ್ರತೀರ್ಥರು ಇವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಾನು ಕನಸುಕಂಡ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಎರಡು ಸಲ ವಿದ್ಯತ್ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಶ್ರೀಯಲತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರಂತಹ ಉದ್ಧಾಮಪಂಡಿತರುಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀ ಗಂಟಸುತೀರ್ಥರಿಂದಲೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರು. 'ಸುರಪನಾಲಯದಂತೆ ಮಂತ್ರಾಲಯ' ಎಂದು ಎಂದೋ ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವರು. ಇಂತಹ ಮಹಾವುರುಷರು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಲ್ಲವೇ? ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಇಷ್ಟು ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿಮಗೆ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಂಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಂಶ

ವಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಮಠದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಡಿತರ ಅಥವಾ ಇತರ ಪಂಡಿತರ ಯೋಗ್ಯತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಶವೂ ವ್ಯಾಹತಿ ವಾರಿಧಿ ಯಾಗಿರುವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದೆಯೇ?

ನೀವು ಮಾಡಿರುವ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ನೀವು ವ್ಯಾಹತಿ ವಾರಿಧಿ, ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿಶಿರೋಮುಖೆ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ನೀವೇ ಸ್ವತಃ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಕತೆಯನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ವಾನ್ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿರುವೆನು.

ಮಹನೀಯರೇ? ನಿಮ್ಮ ಬಿರುದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಈಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಅದನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮುಗಿಸುವೆನು. 'ರಿತ್ತಿಮಠಪ ಪರ್ಯಾಯಸ್ಥನಾದ ನಾನು' ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರಿದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಅದರ ರಹಸ್ಯವು ತಿಳಿಯಿತು. ನೀವು ರಿತ್ತಿಯ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅರ್ಚಕರಂತೆ. ಆ ಪೂಜೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಬರುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಆ ಅರ್ಚಕರಿಗೆ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಚಯವೂ ಇರ ದೇಕಾದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆ ಪೂಜೆಯೂ ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಮಠದ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಭಿಕ್ಷೆಯಂತೆ. ಆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಈಗಿನ ಶ್ರೀಗೃಹವರು ತಪ್ಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರಂತೆ.

ರಿತ್ತಿಯವರೇ, ಅರ್ಚಕರಾದ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಚಕತ್ವದಿಂದ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನವು ಬಂದಂತಾಯಿತೇ? ಪಂಚಾಂಗಖಂಡನಕ್ಕಾಗಿ ದೇಕಾದ ಯೋಗ್ಯತಾಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ರಿತ್ತಿ ಮಠಪ ಪರ್ಯಾಯಸ್ಥನು ನಾನು ಎಂದು ಎದೆ ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯವೇನು? 'ನನಗೆ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತಿರುವ ಗುರುಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಮಹಾವುರುಷನು ನಾನು' ಎಂದು ತಿಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ದೇರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನಿದೆ?

ರಿತ್ತಿಯವರೇ? ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಜನೆಯು ನಿಷ್ಫಲ. ನೀವು ಎಂದೋ ಮಠದ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇರೆ ಪಂಚಾಂಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವಿರಿ. ನೀವು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸದಿರುವ ಪಂಚಾಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಅಕ್ಕರೆಯೇನಿದೆ? ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರು ಅದರಂತೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಲಿ. ನೀವು ಪ್ರಾಮಾಣ

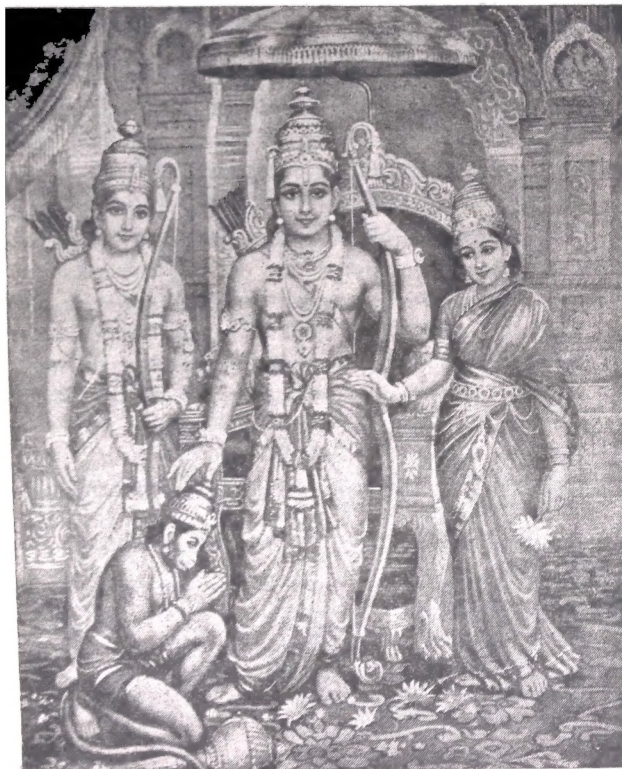
ಕರಲ್ಲವೇ ? ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಪಂಚಾಂಗದಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ-
 ಆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕಪಂಚಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಉಪವಾಸವನ್ನು
 ಮಾಡಿರಿ. ಅವರ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಸ್ಮಧಾರಣವನ್ನೂ
 ಏಕಾದಶೀಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣವನ್ನೂ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸದಾ-
 ಚಾರಕ್ಕೂ ನಿಮಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ಶಾಂತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿ-
 ಸಿದೆನು. ನಿಷ್ಕರವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೇ ನಿಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿರುವಿರಿ.
 ಇಂತಹ ಮಾರ್ಜಾಲಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿರುವ ನಿಮಗೆ 'ಶರಣಿ ಕಾಶ್ಯಂ' ಎಂಬ
 ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಿಷ್ಕರಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ತರವು ಶ್ರೀಹರಿಯು
 ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರಗುರುಗಳ
 ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಶ್ರೀಮೂಲರಾಮದೇವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು.
 ಮಂಗಲವಾಗಲಿ.

14-2-73 }
 ಮದ್ರಾಸ್ }

ಪಿ. ಪಿ. ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣಉಪಾಧ್ಯಾಯ

[यत्र यत्र रघुनाथकीर्तनं
 तत्र तत्र कृतमस्तकाञ्जलिम्
 वाष्पवारिपरिपूर्णलोचनं
 मारुतिं नमत राक्षसान्तकम् ॥]

ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ತೀರ್ಥರು

